

3. Веденина М. Ю. Общие трудности бытовой адаптации аутичных детей. Аутичный ребенок: проблемы в быту. Методические рекомендации по обучению социально-бытовым навыкам аутичных детей и подростков. / Никольская О. С., Баенская Е. Р., Либлинг М. М., Костин И. А., Веденина М. Ю. – М.: Добро, 1998. – 144 с.
4. Гилберт К. Аутизм. Медицинское и психологическое воздействие: книга для педагогов-дефектологов / Гилберт К., Питерс Т. – М.: Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2005. – 144 с.
5. Дилео Д. Детский рисунок: диагностика и интерпретация / Д. Дилео. – М.: Апрель Пресс, Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2001. – 272 с.
6. Спирні питання діагностики раннього дитячого аутизму [Електронний ресурс] / Іванов Є. С. – Режим доступу: <http://www.autism.ru/read.asp?id=39&vol=0//>
7. Яковлева Л. М. Психологічний супровід дітей-аутистів / Яковлева Л. М. – К.: Редакція загальнопед. Газет, 2013. – 120 с.

Давоян Є.Е.

Криворізький педагогічний інститут
Криворізького національного університету

РАННЯ ПСИХОДІАГНОСТИКА АУТИЗМУ ЗАСОБАМИ ПСИХОМАЛЮНКУ

Анотація

У поданій роботі здійснюється спроба вирішення проблеми ранньої діагностики аутизму у дітей шляхом доповнення спостережень психомалюнком. Автором були досліджені та порівняні графічні особливості психомалюнків дітей з РДА і здорових дітей одного і того ж віку (3 і 7 років). За результатами проведеного теоретичного аналізу та емпіричного дослідження автор вказує на конкретні графічні індикатори дитячого аутизму і робить висновок про діагностичну спроможність психомалюнка в роботі з виявлення РДА у дітей від 3-х років.

Ключові слова: аутизм, ранній дитячий аутизм, психомалюнок, психодіагностика, інтелектуальний розвиток.

Davoyan E.E.

Kryvyi Rih Pedagogical Institute
Kryvyi Rih National University

EARLY PSYCHODIAGNOSTICS OF AUTISM BY PSYCHODRAWINGS

Summary

In this work is made an attempt to solve the problem of early diagnosis of children's autism by supplementing observations with psychodrawings. The author investigates and compares psychodrawings graphical features made by children with early infantile autism and healthy children of the same age (3 years and 7 years). According to the results of theoretical analysis and empirical research, the author points to the specific graphic indicators of infantile autism and concludes diagnostic ability of psychodrawings in detection of infantile autism in age from 3 years.

Keywords: autism, early infantile autism, psychodrawings, diagnostics, intellectual development.

УДК 378

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ САМОСТІЙНОЇ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Демченко А.А.

Чернігівський національний технологічний університет

Досліджені сучасні проблеми інформаційного забезпечення самостійної роботи студентів та обґрунтована доцільність створення і впровадження електронного посібника з метою підвищення якості підготовки самостійної позааудиторної роботи для студентів першого курсу.

Ключові слова: позааудиторна самостійна робота, електронний посібник, Інтернет-ресурси, зворотний зв'язок.

Постановка проблеми. Сучасний економічний та соціальний розвиток України в контексті євроінтеграції потребує мобільних, компетентних, конкурентоспроможних фахівців. Тому, завдання, яке стоїть сьогодні перед вищою школою полягає не лише в підготовці висококваліфікованих фахівців, але значною мірою і в тому, щоб навчити майбутніх фахівців самостійно вчитися протягом життя, орієнтуватися у всезростаючих інформаційних потоках, сприймати їх системно та проводити критичний аналіз наукової інформації.

Підготувати конкурентоспроможного фахівця, в значній мірі допомагає така форма навчального процесу, як самостійна робота студентів, регламентована та затверджена наказом № 161 Міністерства освіти України. Оскільки, самостійна робота є однією з найважливіших складових, що формують фахівця сучасного рівня і відіграє важливу роль в структурі особистості. Крім того, самостійно набуті знання є більш оперативними, вони стають особистою власністю, розвивають інтелектуальні риси, увагу, спостережливість, критичність, вміння оцінювати.

Проблема підготовки фахівця, здатного до самоосвіти, полягає в тому, що сучасний інформаційний простір характеризується різноманітністю форм подачі інформації та її перенасиченістю. Це, в свою чергу, створює певні проблеми у студентів, особливо першого року навчання, оскільки більшість з них психологічно і професійно не готові до виконання самостійної роботи.

З огляду на це, питання оптимального інформаційного забезпечення самостійної роботи студентів, є сьогодні актуальним і потребує подальшого вивчення.

Аналіз останніх публікацій. Вперше на роль самоосвіти в розвитку особистості висвітлена ще в античні часи Сократом, Платоном та Аристотелем.

В педагогічній практиці велику увагу самостійній роботі приділяли педагоги-новатори: А.С. Макарєнко, К.Д. Ушинський, В.О. Сухомлинський.

В сучасній літературі ґрунтовно розкриті теоретичні основи організації самостійної позааудиторної роботи студентів (СПРС) [2, с. 77-80], розглянуті питання формування вмінь самостійної пізнавальної діяльності у студентів [1, с. 8], досліджені шляхи активації СПРС [5, с. 40-43], обґрунтовані методи та форми оцінювання самостійної роботи [3, с. 42-43].

Проте в педагогічній літературі, на наш погляд, не достатньо висвітлені питання сучасного інформаційного забезпечення підготовки позааудиторної самостійної роботи студентів першого року навчання.

Мета дослідження та рекомендації. Проаналізувати доцільність створення і впровадження електронного посібника з метою підвищення якості підготовки самостійної позааудиторної роботи студентів першого року навчання.

Викладення основного матеріалу. Однією з основних умов підвищення ефективності самостійної поза аудиторної роботи студентів є її організаційно-методичне забезпечення. Дане питання набуває особливої актуальності саме серед студентів першого курсу, оскільки вчорашній школяр не адаптований до системи навчання у вищій школі.

Методичне забезпечення позааудиторної самостійної роботи привертає увагу з кількох причин. По – перше, навчальна та додаткова наукова література, до якої раніше міг апелювати викладач, на сучасному інформаційному етапі не може повністю задовольнити запити студентів. Це пояснюється, в першу чергу тим, що наукова література, яка поступає до бібліотек, в силу швидкості інформаційного оновлення, втрачає новизну з багатьох питань; з іншої сторони, бібліотека, через обмеженість коштів, не завжди в змозі вчасно поновлювати свої ресурси.

По-друге, студенти першого курсу погано володіють формами, засобами та методами самостійної пізнавальної діяльності.

В той же час, не можна не зважати на постійний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, що стали невід'ємною частиною освітнього простору і якими активно користується сучасний студент.

Тому, з метою виявлення джерел інформації, до яких найчастіше звертаються студенти, ми провели опитування студентів першого року навчання напрямку підготовки «Здоров'я людини». Результати опитування показали, що:

- обласну наукову бібліотеку відвідують – 1% студентів;
- бібліотеку університету відвідують – 10% студентів;
- Інтернет-ресурсами користуються майже 100% студентів.

Таким чином, ми бачимо, що сучасні комунікативні технології поступово витісняють класичний підхід до організації СПРС і потребують пошуку нових напрямків методичного забезпечення позааудиторної самостійної роботи.

Крім того, для підготовки СПР студенти використовують інформаційні ресурси опубліковані в Інтернеті. При цьому, доступність великої кількості електронної довідкової літератури, електронних методичних розробок та наукових статей, які викладені на сайтах, безумовно розширюють творчий потенціал студентів лише за умови, що студенти вміють знаходити, творчо опрацьовувати добуту інформацію, здатні її аналізувати, синтезувати та узагальнювати.

Але, як показує практика, 70% студентів здебільшого працюють по принципу економії сил: роздруковують готові реферати, доповіді, рецензії, що аж ніяк не сприяє підвищенню ефективності навчання; до 30% студентів отримують інформацію відвідуючи різні сайти.

Отже, суттєвим недоліком у студентів, користувачів Інтернет-ресурсами є:

- не достатньо сформовані навички пошуку наукової інформації, а звідси і відсутність гарантії науковості і достовірності отриманої інформації;
- не доцільна витрата часу на відвідування різних малоінформативних сайтів.

Тому, з метою підвищення якості СПРС, нами створений електронний посібник (ЕП), який одночасно забезпечує студентів вичерпною науково достовірною інформацією і методом зворотного зв'язку «студент – викладач».

Вашій увазі ми пропонуємо приклад ЕП для підготовки самостійної позааудиторної роботи з *фізіології* для студентів напрямку підготовки «Здоров'я людини», який створений відповідно рекомендаціям інституту інформатизації освіти і розглядається як «...інформаційна система (програмна реалізація) комплексного призначення, яка за допомогою єдиної комп'ютерної програми, без звертання до паперових носіїв інформації, забезпечує реалізацію дидактичних можливостей засобів інформаційно-комунікаційних технологій у всіх ланках дидактичного циклу процесу навчання»

Електронний посібник складається з наступних блоків:

I блок – методичні рекомендації для підготовки самостійної роботи;

II блок – інформаційний, який включає в себе два розділи:

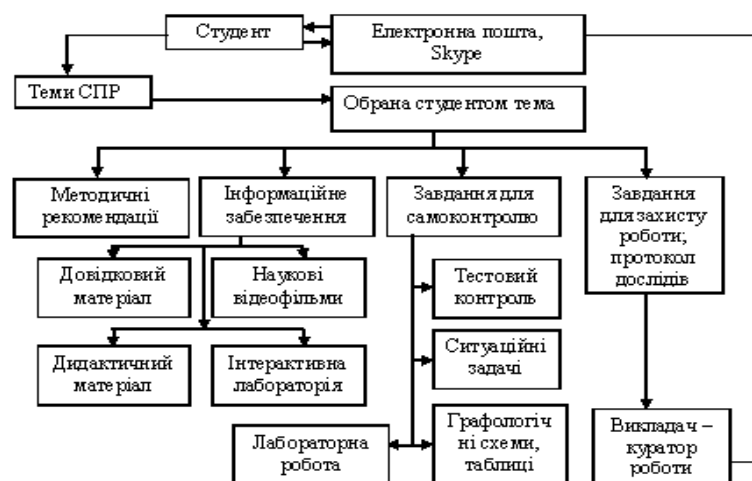

Схема електронного посібника

а) довідковий матеріал – посилання на електронні документи, монографії, наукові статті, довідники, словники та ін.;

б) дидактичний матеріал – посилання на аудіозаписи, наукові відеофільми, презентації;

III блок – лабораторний практикум, який забезпечує проведення інтерактивних дослідів з фізіології;

IV блок – протоколи проведення дослідів;

V блок – завдання для самоконтролю: тестовий контроль, графологічні схеми, таблиці, ситуаційні задачі;

VI блок – завдання для захисту виконаної роботи: тезисна подача опрацьованого матеріалу, розв'язок нетипових ситуаційних задач, протоколи дослідів, висновки, рекомендації, презентації.

На власному досвіді ми відмітили, що впровадження *електронного посібника* підвищує якість та ефективність підготовки СПРС, оскільки:

- економить час студента на пошук інформації;
- поглиблює трактування питань програми;
- забезпечує міжпредметну інтеграцію;
- інформація подається з урахуванням візуального, аудіального та кінестетичного способу її засвоєння, що робить електронний посібник особистісно орієнтованим і більш цікавим для студентів;
- зручний у використанні (не потребує спеціального місця, або певних умов);
- забезпечує адекватність мови та позначень, що використовуються у фізіології;
- розширює коло вирішуваних завдань;
- дає змогу викладачеві при необхідності (поява нової інформації, відеофільмів, корекція завдань і методів контролю, та інш.) вибірково змінювати або доповнювати інформаційні блоки, при цьому не порушуючи загальну структуру посібника.

В своїй практиці, ми часто стикаємось з такими недоліками, як поверхнєве опрацювання студентами рекомендованого матеріалу і дещо легковажним їх відношенням до виконання СПР.

В даному випадку, програмне забезпечення ЕП самостійно підтримує високий рівень підготовки студентами СПР за рахунок ступневої системи самоконтролю:

а) у випадку, якщо студент не набрав відповідну кількість балів за тестовий контроль, який забезпечує експрес-діагностику знань, комп'ютерна програма повертає його до початку інформаційного матеріалу, не відкриваючи наступну сторінку для діагностики професійних навичок та вмінь (ситуаційні задачі, графологічні схеми та таблиці);

б) якщо студент не виконав завдання для самоконтролю, то автоматично блокуються «завдання для захисту роботи», що змушує студента якісно виконувати СПР.

Наступною умовою забезпечення якості самопідготовки студентів, окрім методичного забезпечення, є **оцінювання виконаної роботи**, оскільки, якість знань, практичних навичок і вмінь, що в сукупності формують професійну компетентність майбутнього фахівця, багато в чому залежить не лише від

самосвідомості, самоконтролю студента, але й від об'єктивного та своєчасного контролю рівня досягнень студента з боку викладача.

Аналіз наукових робіт з питань контролю знань показав, що традиційні методи страждають інформаційною однозначністю, відсутністю об'єктивних вимірювальних показників, якісною односторонністю і суб'єктивним впливом на результат контролю [4, с. 10-23], [6, с. 105-108]. Найбільш вагомими недоліками традиційного контролю є його репродуктивний характер направлений, в першу чергу, на тестування об'єму пам'яті та на теоретичні знання. Але в сучасних умовах, при зміні парадигми освіти, оцінювання, в першу чергу, повинне бути направленим на оцінювання практичних навичок та уміння, що забезпечить професійне зростання майбутнього фахівця та розвиток його творчого потенціалу. До того ж, проведення контролю знань у традиційній формі вимагає забагато аудиторного часу, якого на сьогодні не мають викладачі ВНЗ.

Тому електронний посібник як найкраще забезпечує нові форми контролю та модифікацію вже відомих. Використання ЕП звільняє викладача від оцінювання проміжного етапу виконання СПРС, покладаючи його на чіткий самоконтроль та забезпечує зв'язок студента через Інтернет-систему з викладачем. Ця функція дає можливість студентові при необхідності отримати консультацію в он-лайн режимі, рецензію та оцінку за виконане завдання, що спонукає студента до більш ефективної роботи.

Крім того, зворотній зв'язок забезпечує повну конфіденційність студента, оскільки на початку навчального року кожен студент реєструється на сервері університету і отримує ідентифікатор. Такий підхід дає змогу викладачеві більш об'єктивно оцінити роботу студента, запобігши таким помилкам, як:

- помилка «ореолу», що пов'язана з відомою упередженістю педагогів і виявляється в тенденції оцінювати позитивно тих студентів, до яких вони особисто ставляться позитивно, відповідно негативно оцінювати тих, до яких є особиста неприязнь;
- помилка «центральної тенденції», яка виявляється у прагненні уникнути крайніх оцінок;
- «логічні» помилки проявляються у винесенні подібних оцінок різним психологічним властивостям і характеристикам, які здаються їм логічно пов'язаними. Типовою є ситуація, коли за однакової відповіді з навчального предмета порушникові дисципліни і зразковому в поведінці студенту виставляють різні оцінки.

Висновок. Таким чином, створення та впровадження електронного посібника, як інформаційної технології в організацію СПРС, дозволяє викладачеві не тільки організувати та інтенсифікувати роботу студента, але й сформує відповідальне ставлення студентів до виконання СПРС, запобігає суб'єктивізму в оцінюванні виконаних робіт та створює сприятливі умови для розвитку умінь і навичок самостійної пізнавальної діяльності студентів, а також закладає основи для подальшої самоосвіти і професійного самовдосконалення.

Список літератури:

1. Биков В.Ю. Моделювання навчального середовища сучасних педагогічних систем / В.Ю. Биков // Вісник Академії дистанційної освіти. – 2004. – № 2. – С. 6-14.
2. Гончаров С.М. Інтерактивні технології навчання в кредитно-модульній системі організації навчального процесу. – Рівне: НУВГП, 2006. – 172 с.
3. Гранкіна Т.О., Кармазіна В.В. Інформаційні технології як засіб контролю знань // Тези Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми теорії і методики навчання математики». К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2004. – с.42 – 43.
4. Звонников В.И. Современные средства оценивания результатов обучения // Учеб. пособие для студ. высших учебных заведений. – М.: «Академия», 2007. – 224 с.

5. Лукинова Н.Г. Самостоятельная работа как средство и условие развития по-завательной деятельности студента/ Н.Г. Лукинова. – Ставрополь, 2009.
6. Николаенко С.М. Вища освіта – джерело соціально-економічного і культурного розвитку суспільства/ С.М. Николаенко. – К. : Знання, 2005. – 319 с.

Демченко А.А.

Черниговский национальный технологический университет

ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ОБЕСПЕЧЕНИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ ВНЕАУДИТОРНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ

Аннотация

Исследованные современные проблемы информационного обеспечения самостоятельной работы студентов и обоснована целесообразность создания и внедрения электронного пособия с целью повышения уровня подготовки самостоятельной внеаудиторной работы студентов первого курса.

Ключевые слова: внеаудиторная самостоятельная работа, электронное пособие, Интернет–ресурсы, обратная связь.

Demchenko A.A.

Chernihiv National Technological University

INFORMATION TECHNOLOGY IN PROVIDING INDEPENDENT WORK STUDENTS

Summary

The modern problem of information support students' independent work and proved the feasibility of establishing and implementing the electronic manual in order to improve the quality of training of independent testing work for first year students.

Keywords: extracurricular self-study, electronic manual, Internet–resources, feedback.

УДК 377.1 + 371.315

ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ДИДАКТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ – ШЛЯХ ЙОГО МОДЕРНІЗАЦІЇ

Загіка О.О.

Вище професійне училище №25 м. Хмельницького

Стаття доводить необхідність і доцільність використання нових освітніх технологій та інноваційних методів навчання, технологізації навчального процесу з дотриманням дидактичних принципів професійної підготовки, як шлях модернізації професійного навчання, якого вимагають ринок праці та мета діяльності сучасного закладу професійної підготовки.

Ключові слова: інноваційні педагогічні технології, професійне навчання, дидактичні принципи, компетенції, модернізоване освітнє середовище.

Інтенсивні пошуки нового в теорії та практиці професійного навчання є характерними для сучасного етапу розвитку освіти в Україні. Педагогічна інноватика полягає в постійному пошуку і впровадженні нових, максимально ефективних технологій навчання і виховання, результатом яких має бути формування високоадаптованої до змінних умов активної діяльності творчої особистості, яка вмє аналізувати, долати будь-які труднощі, приймати самостійні рішення. Орієнтація на нове, пошук і впровадження нового стає на сьогодні актуальним і необхідним у професійному навчанні, яке модернізується відповідно до нових економічних та суспільних умов, відповідно до вимог ринку праці, які теж постійно змінюються.

Мобільності професійному навчанню надає саме участь в інноваційних процесах і спрямування їх у русло модернізації освіти взагалі та професійно-технічної освіти зокрема. Інноватика має спрямовуватися на забезпечення адекватності навчально-виховного процесу, на дотримання дидактичних

принципів професійного навчання та відповідності його результатів вимогам суспільства.

Проблеми інновацій досліджують сербські та американські педагоги Х. Бернт, Д. Гамільтон, Н. Грос, У. Кінгстон, Н. Легервей, М. Майлз, А. Хаберман, Р. Хейвлок та ін.

Розглядаючи систему основних понять педагогічної інноватики, О. Мисик виділяє три блоки (розділи) у структурі інноваційних освітніх процесів: створення нового в педагогіці; сприйняття, освоєння й оцінка нового; використання та застосування нового. Інноваційні процеси, які поєднують створення, освоєння й застосування педагогічних нововведень, завдяки своїй єдності можуть значно прискорити процеси оновлення системи освіти загалом.

Інноваційна діяльність є найвищим ступенем педагогічної творчості. Тому педагог, як суб'єкт інноваційної діяльності, повинен формувати в собі необхідні для такої діяльності якості: креативність, критичність та незалежність мислення, активність, незаангажованість, свободу від авторитарних по-